

L'ERA POST-MUBÀRAK

Egipte, la temptació islamista

Les autoritats egípcies intenten recuperar el turisme mentre el carrer es debat entre islamistes i laics

Reportatge

JOAN GARÍ
EL CAIRE

Els antics egipcis pensaven que el Nil era la frontera exacta entre la vida i la mort. La ribera oriental del riu corresponia als vius i l'occidental seria el territori dels morts. Per això la Vall dels Reis – amb les tombes dels grans faraons – i molts cementiris estan situats a Occident, allà on el sol es pon.

En l'Egipte actual, és el fervor religiós el que determina la separació entre les persones. Tots els vius s'afanyen a situar-se en el gran tauler d'escacs on cal decidir quina postura adoptar enfront de la fe. Després de dècades en què l'autocràcia de Mubàrak va propiciar un embolcall laicista al voltant d'una societat musulmana, en els últims anys s'han accentuat els senyals d'una exacerbació pietosa. La victòria de Mohammed Mursi, líder dels Germans Musulmans, en les primeres eleccions democràtiques després de la caiguda de Mubàrak ha estat el colofó d'aquest poderós corrent de fons. Com en tots els països assaltats per les revoltes de la Primavera Àrab, Egipte ha virat cap a l'islamisme. Però el debat social al voltant de la qüestió encara no ha acabat.

Recurrent Egipte de dalt a baix, se senten les apassionades opinions de la gent del país. Moustafa Hassan és guia turístic, llicenciat universitari i partidari dels Germans Musulmans. Segons ell, Mursi és popular perquè no és el polític convencional. En els últims anys de Mubàrak es va accentuar la separació entre la casta política i el poble. Mursi, en canvi, sempre és al peu del canó, interessant-se pels problemes de tot-hom i intentant ajudar. Suplint les enormes carències de l'Estat, els Germans Musulmans s'han sabut fer imprescindibles. Li pregunte al Moustafa si la seua dona porta hijab. "Dins de casa, no!", s'exclama, amb una indignació festiva. "Dins de casa va com vol. Però a fora no pot sortir sense tapar-se".

Una opinió radicalment diferent és la de Mohamed Saïd. Fill de militar i ocupat també en el sector turístic, Saïd va participar en la revolució contra Mubàrak però en les últimes eleccions va votar Ahmed Xafik, el candidat de l'exèrcit. El 28 de gener, conegut com a *divendres de la ira*, va ser un dels milers de manifestants que van omplir la plaça Tahrir quan es va calar foc a la seu del Partit Nacional Democràtic de Mubàrak, al costat del Museu Egipci. Saïd odiava Mubàrak, però en el dilema entre els militars i els fonamentalistes la

EL MIRALL DE LA CAPITAL

El Caire és el sismògraf més exacte de la profunditat del debat religiós i identitari que travessa Egipte després de dècades de la dictadura de Mubàrak. Amb més de nou milions d'habitants, en la majoria de barris de la megalòpolis més gran del continent africà costa trobar-hi dones vestides a l'estil occidental. RAMON USÓ

Divisió
El fervor religiós determina la separació entre les persones

Canvis
Després de l'embolcall laicista de Mubàrak, s'ha accentuat el fervor religiós

seua elecció és clara: prefereix els primers. L'exèrcit – assegura Saïd – es va mantenir neutral durant tota la revolució i és l'única garantia davant de la islamització total que viu el país.

La capital com a mostra

El Caire, en tot cas, és el sismògraf més exacte de la profunditat del debat religiós i identitari. La capital d'Egipte, amb més de nou milions d'habitants – la megalòpolis més gran del continent africà –, és un vast caos. Els turistes que fan el creuer pel Nil entre Assuan i Luxor, aturant-se en cada temple i amb un contacte escàs amb la població local, tot just entreveuen un rerepaís profund, amb les dones vestides rigorosament de negre, cobertes amb hijab (tot tapat excepte la cara) o, molt sovint, amb burca (que deixa a la vista només els ulls). Al Caire, tanmateix, se suposa que les coses són diferents. Però, en realitat, a la majoria dels barris costa trobar dones vestides a l'estil occidental, i l'única diferència són els colors vius de les túniques o el maquillatge mig ocult entre vels.

Les diferències, en tot cas, admeten graus diversos. Hana Kamel, per exemple, treballa en una fàbrica de papirs al barri de Guiza (on hi ha les piràmides). Porta el mocador al cap, però no es considera "molt religiosa". Va votar Mursi, naturalment. Té 26 anys i té dues germanes, cap de les quals usa hijab. El que no és tolerable, assegura, és el que passava en l'època de Mubàrak, en què les

dones amb mocador o els homes amb barba llarga – distintiu religiós – eren discriminats en el mercat laboral.

El punt de vista canvia radicalment si ens n'anem al barri copte, on abunden els cristians – que són entre el 10% i el 20% de la població –. Allí hi viu Maria Azmy, de 25 anys, que treballa en una oficina de canvi. Ella, que és nasserista (partidària del socialisme panarabista de l'ex-president Gamal Abdel Nasser), està convençuda que el hijab no és en

EgyptAir permetrà a les seves hostesses portar el vel islàmic

L'aerolínia EgyptAir permetrà a les seves hostesses portar el mocador islàmic, si elles volen, en els vols a països àrabs. El permís, que segons va anunciar ahir la companyia s'estendrà aviat també als vols a la resta de països, posa punt final a una restricció imposada durant el mandat de Hosni Mubàrak. Es tracta d'un moviment similar al que permet portar el hijab a les presentadores de la televisió nacional. El règim de Mubàrak considerava que tant les hostesses com les presentadores de televisió eren la cara pública del país i no hi volia signes religiosos. El president Mursi ha reiterat des que va arribar al poder que no imposarà el codi d'indumentària islàmic.

absolut obligatori segons l'islam. Creu, de tota manera, que el govern de Mursi no durarà gaire.

Tenen el mateix punt de vista unes altres cristianes entrevistades al carrer, clarament aclaparades per l'esclat islamista. Jolisiane i Geneviève Joseph són dues joves francòfiles, votants d'Ahmed Xafik, convençudes que el president Mursi vol enfrontar els musulmans i els cristians. Molts membres d'aquesta última confessió (com Girgis Botros, nascut a l'Alt Egipte) enyoren sense embuts Mubàrak, perquè proporcionava als coptes "més seguretat".

El llegat d'un escriptor

En el popular basar del Khan el-Khalili amb prou feines es veuen turistes. Els venedors vegeten amb una mirada lènguia i, al carreró Midaq, el cafè que va immortalitzar Naguib Mahfuz en *El carreró dels miracles* està tancat i barrat. Una foto de l'escriptor presideix la solitària desolació del lloc, mentre en qualsevol moment et semblaria que apareixen els seus pintorescos personatges entre les botigues atapeïdes. Increïblement, els fonamentalistes consideraven pecaminosa la literatura de Mahfuz. En realitat, està plena d'un amor infinit pels humils, per la vida tradicional, pels sectors encara no mossegats per la modernitat. Ara la modernitat ha arribat, però ho ha fet en forma de retorn als orígens. Difícil escrutar el futur. ¿La religió portarà més pau i progrés? Vostès mateixos. —